

Контрол на плевелите в царевичните и слънчогледовите посеви

Автор(и): гл. ас. д-р Зорница Петрова, Добруджански земеделски институт – Генерал Тошево, ССА

Дата: 12.04.2024 *Брой:* 4/2024

Резюме

Дългогодишните проучвания в нашата страна показват, че добивът от царевица и слънчоглед при средно заплевеляване намалява с 15-25%, а при силно над 40-50%. Силното заплевеляване води до рязко понижаване на добива и в затруднения в работата на прибиращата техника. Нарастват загубите от зърно, влага се повече енергия за прибиране на единица площ, увеличава се запасът от плевелни семена. В посевите намират много добри условия за растеж и развитие голям брой плевели. Широко разпространена е Клиърфилд технологията и Експрес SUN технологията при редица слънчогледови хибриди.

Опазването на царевичните и слънчогледови посеви от плевели в ранните фази от развитието им е от голямо значение, защото ги освобождава от тяхната конкурентност и намалява загубите на добива, които се случват при заплевеляване на културите.

Царевича

Плевелите в царевичните посеви се контролират от почвени и вегетационни хербициди. За целта има достатъчно голям набор от продукти, които имат различен механизъм на действие и срокове за приложение. Необходимо е да се знае видовият състав на плевелите на дадена площ, за да се подбере най-подходящият хербицид и да се спази препоръчаната доза.

Бяла куча лобода

Царевичните посеви най-често заплевеляват от групата на ранните плевели - видовете синап, фасулче и други, а от късните пролетни - конкуренти са видовете кощрява, бяла куча лобода, кокоше просо, видовете щир, татул, черно куче грозде, просфорник, пача трева, лападоволисто пипериче, свиница и други; от житните - полска лисича опашка, див овес и други.

Масово се размножават и разпространяват кореничните и кореновоиздънковите плевели - балур, полска поветица, полска паламида, млечок, което обикновено се дължи на пропуски в агротехниката - използване на фрези и дискови оръдия при наличие на коренищни плевели, неправилни сеитбообръщения и не на последно място неправилно и ненавременно използване на хербициди, неточни дози и други.

Полска поветица

Монокултурното отглеждане на царевицата има своите недостатъци - размножават се многогодишните видове плевели – балур, поветица и др.

Борбата с плевелите е по-ефективна, когато се съчетават агротехнически и химически мерки. **От агротехническите мерки важно значение има сеитбообръщението.** Ако в площта е констатирано силно заплевеляване с многогодишни плевели в сеитбообръщението се включват пшеница и ечемик, които по-рано освобождават площите и се създава възможност за подходящи обработки на почвата. Освен това минералното торене трябва да бъде балансирано, сеитбата да се провежда в оптималните срокове и колкото се може по-бързо след последната предсеитбена обработка. След сеитбата за дружно поникване на царевичните растения се препоръчва валиране, чрез което буците се натрошават, почвената повърхност се изравнява и така се осигурява равномерно разпределение и ефективност при внасяне на почвените хербициди.

В периода след сеитбата преди поникване на царевицата почвено се внасят хербициди с преобладаващо противожитно действие.

Срещу едногодишни житни и широколистни плевели, в т.ч. и срещу балур от семена след сеитбата преди поникване на културата почвено може да се приложи един от хербицидите: Мерлин флекс 480 СК

- 42 мл/ дка (препаратът е зависим от почвената влага във времето от сеитбата до поникването; ако настъпи ранно засушаване, хербицидът може да се използва в началото на поникване на културата и плевелите); Аденго 465 СК- 44 мл/ дка, продуктът може да се приложи и ранно вегетационно в доза 35 мл/дка (Аденго е по-слабо зависим от дефицита на почвена влага); Лумакс 375 СК- 300-400 мл/ дка; Дуал голд 960 ЕК/Тендър ЕК - 150 мл/ дка; Стомп нов 330 ЕК- 400 мл/ дка; Стомп аква-350-400 мл/ дка; Камикс 560 СЕ-200 и 250 мл/ дка (ефективен и при недостатъчна почвена влага); Спектрум -80-140 мл/ дка; Пендиган 330 ЕК- 400 мл/ дка; Гардоприм плюс голд 500 СК/Силба СК- 400-450 мл/ дка; Калисто 480 СК-20 мл/ дка; Пледж 50 ВП- 8 г/ дка.

Почвените хербициди унищожават по-голяма част от поникващите плевели, а при отстраняването им в ранните фази от развитието на културата се осигурява добре гарниран посев. Но продължителността на действието им е около 40-50 дни, след което започва вторично заплевеляване и тогава се налага вегетационно прилагане на хербицидите.

За разлика от почвените хербициди вегетационните имат слаба зависимост от почвената влага.

Срещу едногодишни и многогодишни житни и едногодишни широколистни плевели, в т.ч. балур от семена и коренища посевът може да се третира с един от хербицидите: Аденго 465 СК- 35 мл/ дка (от сеитбата на царевичката до 1-ви-2-ри-3-ти лист на културата и на житните плевели до 1-2-и лист преди братенето им, а на широколистните плевели до първата двойка същински листа; Лумакс 375 СК- 300 мл/ дка в ранна фаза на плевелине (2-3 лист); Лаудис ОД- 200 мл/ дка във фаза 2-и-8-и лист на културата, до 6-и лист на плевелите и височина на балура 15-25 см; Логос 4 СК-125 мл/ дка до 8-и лист на културата и 2-4-и лист на балура; Екип ОД-200-250 мл/ дка във фаза 3-6-и лист на чувствителните плевели- кокоше просо, бяла куча лобода, обикновен щир, разстлан щир, овчарска торбичка, пача трева, обикновено пипериче, черно куче грозде, татул; Калисто 480 СК- 20 мл/ дка- вегетационно за царевичката и ранна фаза на плевелите; Мерлин флекс 480 СК- 42 мл/ дка във фаза 1-3-и лист на културата; Принципал- 9 г/ дка+ Тренд -0,1% (прилепител) във фаза 2-и-8-и лист на културата; Вентум ВГ- 10-15 г/ дка+ Метро-200 мл/ дка (прилепител) във фаза 2-и-6-и лист на културата; Мистрал екстра 6 ОД- 65 – 75 мл/ дка във фаза 1-8-и лист на царевичката, 2-и-4-и лист на плевелите и височина на балура 15-25 см с 20-40 л работен разтвор на дка (еднократно прилагане); Стомп аква- 350 мл/ дка в началото на вегетацията на царевичката и до 2-и лист на плевелите; Монсун актив ОД- 150 мл/ дка във фаза 2-и-8-и лист на царевичката; Пендиган 330 ЕК- 400-600 мл/ дка с 20-40 л. вода/ дка.

Хербицидите Аденго и Мерлин флекс имат UV- защита, затова не се изпаряват и не се разграждат от прякото действие на слънчевите лъчи.

Срещу широколистни плевели посевите може да се пръскат с един от хербицидите: Магнето ТОП 464 СЛ- 80-100 мл/ дка във фаза 3-и-5-и лист на царевицата, в т.ч. плевели, слабо чувствителни на хармоноподобните хербициди; Матон 600 ЕК-110 мл/ дка във фаза 3-и-5-и лист на царевицата; Калимба -60-75 мл/ дка във фаза 3-5-и лист на културата; Мустанг 306,25 СК- 40-60 мл/ дка във фаза 3-и-5-и лист на царевицата (по-високата доза се прилага при наличие на паламида); Терминатор 4 СК- 125 мл/ дка до 8-лист на царевицата, 2-4 лист на балура (от семе и коренища).

Срещу едногодишни и многогодишни широколистни плевели може да се използва Каспър 55 ВГ- 30 г/ дка във фаза 3-8-и лист на царевицата, 2-4-и лист на едногодишните плевели, 4-6 лист (розетка) при многогодишните и 15 см на повитицата (до цъфтеж).

Слънчоглед

Черно куче грозде

Слънчогледовите посеви заплевелят с над 130 вида. Най-широко разпространени от едногодишните плевели са обикновеният и пълзящият щир, полският синап, бялата куча лобода, черното куче грозде,

видовете кощрява, кокошето и кръвното просо, тученицата, пачата трева, овчарската торбичка, свиница, а от многогодишните - балурът, поветицата, паламидата.

Зелена кощрява

Проблеми създават и някои нови раси на синята китка.

Слънчогледът е силно чувствителен към заплевеляване в ранните фенофази от развитието си. Наличието на плевели причинява понижаване на сухото вещество, разреждане на посевите и намаляване на добивите.

При слънчогледа успешната борба с плевелите зависи до голяма степен от ранното извършване на дълбока оран след прибиране на предшественика и допълнителните лятно-есенни обработки, а от пролетните предсеитбени- първото култивиране.

Обикновен щир

Химическа борба с плевелите се провежда с голям набор от хербициди с различен механизъм на действие и различни срокове на приложение.

Срещу едногодишни житни и широколистни плевели почвено може да се внесе след сеитбата преди поникване на културата един от хербицидите: Гардоприм плюс голд 500 СК/Силба СК-350 мл/дка; Стомп нов 330 ЕК- 400 мл/ дка; Стомп аква – 350-400 мл/дка; Пендиган 330 ЕК- 400-600 мл/дка с 20-40 л вода/ дка; Фронтинер супер/Спектрум- 80-140 мл/ дка; Пледж 50 ВП- 8 г/ дка; Дуал голд 960 ЕК/Тендър ЕК- 150 мл/ дка, в т.ч. срещу балур от семена.

При почвено внасяне на хербициди трябва да се спазва изискването за много добра обработка на почвата, без буци, растителни остатъци и с нормална почвена влажност, за да се постигне необходимия ефект.

Полска паламида

Вегетационно срещу житни плевели, в т.ч. и многогодишни посевет може да се третира с един от хербицидите: Ажил 100 ЕК/Шогун 100 ЕК- 80 мл/ дка фаза 3-5-и лист на плевелите; Селект супер 120 ЕК-80-160 мл/ дка; Селект 240 ЕК- 40 мл/ дка + Амиго- 80 мл/ дка (прилепител); Пантера 40 ЕК/Ранго 40 ЕК/Панарекс- 150-175 мл/ дка; Леопард 5 ЕК/Навигатор 5 ЕК-150-200 мл/ дка; Фокус ултра/Стратос ултра- 200 мл/ дка; Тарга супер 5 ЕК-150-200 мл/ дка; Фузилад форте- 80-130 мл/ дка.

Срещу едногодишни житни и широколистни плевели съгласно технологията Клиърфилд със слънчогледови хибриди вегетационно посевет може да се третира с Пулсар 40 /Листего 40/Пасат 40-120 мл/дка във фаза 2-6-и лист на културата; Пулсар 40/Листего 40/Пасат 40-120 мл/ дка+ ДЕШ-50 мл/ дка (прилепител) за имитолерантен хибрид (вкл. срещу балур от коренища и паламида) във фаза 2-6-и лист на слънчогледа; Пулсар 40/Листего 40/Пасат 40-120 мл/ дка + Стомп нов 330 ЕК- 230 мл/ дка във фаза 2-3 двойки листа на имитолерантния хибрид Рими (действа и на синята китка), Пулсар Плюс 120-200 мл/ дка при слънчогледови хибриди, толерантни на Имидазолинови/Имазамокс, вкл. Клиърфилд и Клиърфилд Плюс хибриди.

При Експрес SUN технологията чрез хербицида Експрес 50 СГ- 4 г/ дка се контролират плевелите паламида, татул, черно куче грозде, свиница и други. Най-добър ефект се получава при активно растящи плевели в по-ранните им фази (при паламидата с височина 15 см, а свиницата- 2-4-и лист, при

равномерен посев, като най-малките слънчогледови растения са във фенофаза 2-ри същински лист. Задължително се прибавя прилепител Тренд 90-0,1%1 който подобрява хербицидния ефект, като помага за равномерното разпределяне на работния разтвор върху растителните части. Третирането на слънчогледовите посеви трябва да приключи до 8-и лист.

Високи добиви и качество от царевица и слънчоглед се получават при спазване на горепосочените мероприятия и препарати за растителна защита.

Литература:

1. Лимагрейн предлага феноменално решение за опазване на слънчогледа от плевели!, 2004, Стопанин, бр. 31, стр.2-8.
2. Слънчоглед без плевели!, 2000, бр. 12, стр.11-12.
3. Раундъп - биосила предлага нова технология за борба с плевелите при царевицата, 1999, бр. 17, стр.6.
4. Хербицидът Мерлин-най-значителното постижение при контрола на плевелите в царевицата от Байер Кроп Сайанс, 2003, Агроном, бр. 3, стр. 22.
5. Технологията Раундъп - Реди е революция в борбата с плевелите при царевицата, 2000, Растителна защита, бр. 3, стр. 14.
6. Възможности за борба с плевелите при царевицата, 1998, бр. 2, стр. 21-22.